

kakor pred 6 leti); VI. Dobrodejne in zdravske svrhe t. j. poročnišnica, najdenišnica (Fiandelhans), bolenišnice itd. 697.741 fl. (607.552 fl.); VII. „Voršpan“ 8.500 fl. (4196 fl.); VIII. Obresti 127.102 fl. (105.953 fl.); IX. Deželna posestva n. pr. Slatina, Dobrna itd. 100.291 fl. (86.863 fl.); X. Deželni „penzijonsfond“ 9500 fl. (prej ni bilo); XI. Rešitev zemljišč 638.341 fl. (617.525 fl.). Ta pojasnila bodo menda dovolj močna, da vsakega človeka, kateri le hoče, lahko prepričajo, kako se ima varovati volitve nemških liberalnih poslancev. Komur pa še to ni zadosti, ta naj premisli sledečo dogodbo, ki se je pred nekoliko leti zgodila v Badenskem na Nemškem! Tamošnji veliki vojvoda se je nekokrat mudil na svoji grajščini, ko je več kmetov prišlo pred njega tožiti svojega hudega župana. Prvi kmet je rekel: visoki in milostljivi vojvoda, mene je naš župan enkrat za uho udaril; drugi je tožil: mene, gospod, pa 2krat. Brž dostavi tretji: meni je pa ukazal klet podreti, ker sem jo prej pozidal, kakor sem njega poprašal. Četrti je vzdihoval: mene je pa 3 dni zaprl, ker sem mu v pravični jezi nekaj malega nasproti črnil. Veliki vojvoda popraša kmete: „kolikokrat ste pa vam nepovoljnega župana že izvolili?“ Kmetje se pomenljivo spoglednejo, češ, da so sedaj z tožbo na konji, in rečejo: tretjokrat že smo ga izvolili. „Tako?“ pristavi sedaj vojvoda in pošlje po svojega „profoza“ ali vojaškega ječarja. Ko ta pride, mu ukaže vse 4 kmete takoj na klop potegniti in vsakemu 25 batin z palico odmeriti ali „intabulirati“. Jokanje in prošnje niso pomagale nič. Vojvoda je srdito godrnjal: „trikrat“ so totti „krleci“ že sami in prostovoljno izvolili ovraga župana, sedaj še jim pa on po volji ni“. Prestrašeni dedovje so dobili vsak svojih 25 batin, ali omenjenega župana niso volili nikdar več! Mislimo, da so tudi naši davkeplačilci dovolj batin od liberalnih poslancev po svojih mošnjah dobili in je torej pričakovati, da izmed takih in enakih nikoli nobenega več ne izvolijo.

Gospodarske stvari.

Hudo prerokovanje sadjerejcem.

Letos bržčas zopet ne bo sadu na naših sadunosnih drevesih. Kajti veliko dreves bo meseca maja stalo golih, brez lista in cveta. To prerokovanje se bo na veliko škodo in žalost posestnikom celó gotovo uresničilo, če ne bodo sedaj meseca februarja in marca nevarnosti v okom šli. Nobeno leto še ni bilo po naših sadunosnih drevesih navešenih toliko goseniških zaleg, kakor letos. Te se morajo pobrati in sožgati, če ne, bo se gori povedano prerokovanje spolnilo od pike do pike. Za pobiranje zaleg nam služijo posebne škarje na dolgem kolu ali rajici. Še bolje pa nam rabi pri-

prost železen, roglast sekač ali „akel“, ki se nekoliko znotraj in zunaj poostri tako, da se zamore ž njim zalega iz vejic smukati pa tudi odbijajé trebiti. Za 15—20 kr. napravi vsak kovač tako orodje, ki se potem na rajico natekne in pribije. Najboljši čas zato delo je meseca februarja in marca; brž ko bolj toplo postane, izlezejo male goseničice. Omenjeni čas še večidel povsod sneg zemljo pokriva, kar mnogo pripomaga, da se iz dreves izsmukane ali izbite zalege čisto poberejo in sožgejo. Kdor na tla vrženih zaleg ne pobere in ne sožge, temu ob gorkejem vremenu gosenice izlezejo in na drevesa pouidejo. Ves trud bil je zastonj. Če pa je eden posestnik svoja drevesa goseniških zaleg otrebil, ne sme soseda nemarneža brez svarjenja pustiti, ampak zahtevati, da tudi on po svojem sadunosniku jednako stori. Kajti sicer mu bodo sosedove gosenice prilezle, ali mu jih bo močen veter na drevje vrgel. Vzajemno delo, združene moči tudi tukaj največ zdajo. Dakle vrli sadjerejci, hajd na delo, pokončajte goseniške zalege, da se vam ne bo prerokovanje o slabej sadovnej letini spolnilo!

Topel hlev pol krme.

M. Najdejo se dostikrat hlevi in škudnji po kmetih sem ter tje z raztrupljenimi okni, odtrganimi deskami, luknjastimi strehami, durmi in okni, ki na prat in še bolj široko režijo in se nikakor trdno zapreti ne dajo. Skozi take luknje in špranje vdira mraz, sneg, dež v hleve, toplota pa uhaja. Skozi te luknje in špranje pa beži tudi kmetovavčevi dobiček sicer prav natihome vendar pa nič manje vedno in neprestano. Ko se uboga živina v takih hlevih pogosto mraza trese ali vsled snega in dežja, ki na njo pada in kaplje, puhti, da se vse od nje kadi, izgine z vsakim tresenjem breme krme iz škudnja, polič mleka iz krav, kos mesa in masti iz juncev in svinj, šop volne iz ovac, kopa jajc iz perutnine. Kmetovavec toži, da so krave tako ščetinaste in naježene, gotovo krma ne velja, toži, da svinje nočejo hitrejše gori jemati in se odebeliti, toži, da kokoši ne nesó, kolikor bi imele itd. Vzroki pa so vendar vsi drugačni. Živinče ne more ob istem času krmo povžiti, se zajedno greti in mleko, mast, volno, jajca v sebi narejati; ti pridelki prihajajo le od tega, kar je živina več krme povžila, nego za rejo in vzdržanje telesa potrebuje. V severnih mrzlih pokrajinah potrebuje krepke možak tri kile mastnega mesa in ravno toliko kruha za svoje vsakdanje preživljenje, med tem, ko mož v vzhodni Indiji le $\frac{1}{2}$ kila rajža v dosego istega namena potrebuje. Pri delu v severnih lesovih ob hudi zimi, ko živo srebro tedne in tedne globoko pod ničlo stoji, povžije drvar z veseljem mogočne kose čiste svinjske slanine, vsakdan 1 kilo kruha in še veliko skledo krepke fižolove juhe ali turšičnih žganikov. Toliko vsakdanje hrane bi istemu možu bolezen nakopalo, ako bi jo sred toplega

poletja na svojem polju ali travniku ob času žetve ali kositve povžil. Vsa ta hrana se na to obrne, da se izguba toplote v hudi zimi zopet nadomesti. Ravno taka pa je tudi z govejimi hlevi in svinjaki. Kolikor mrzlejši hlev, toliko več krme se porabi za vzdržanje živalske toplote, toliko manj maščobe, mleka, mesa, jaje, volne tudi živina pridela. Če je tedaj uboga živinica po razdrtih in nemarnih hlevih pospravljena in v njih noč in dan celo zimo premrzuje, gre skozi luknje in špranje hlevne sila veliko krme v zgubo. Tu ali tam trdno pribita deska, zamazana špranja, nova v okno vrezana šipa, z steljo dobro založene stene, z slamnatimi kitami skrbno opletene duri, suha obilna nastelj namesto gnjilega premočenega gnoja, cela streha, trdne stene v hlevu imajo za živino dostikrat več dobrote in vrednosti, kakor bi ji pa celi kupi več pokladane krme podali; ker da se tudi v mrazu več povžije, ji vendar le slabo tekne. V dobrem, toplem hlevu bode živinica še pri pičlejši krmi tudi gladka, svitla, životna.

Kako kruh peči.

M. Stara je skušnja, da daje testo, ki je brž spočetka bolj trdno omešeno in dobro pregnjeno, bolj bel in bolj rahel kruh, kakor pa prereditno in slabo pregnjeno testo. Zelo imenitno in potrebno pri pečenju kruha je pa, da se moka prej skozi sito preseje. Moka pride po presejanju skozi sito z vsemi svojimi delki z zrakom bolj v dotiko in se tako zračnega kislega bolj navzame. Testo iz presejane moke se bolj lahko pomeša z vodo in kvasom, bolje hodi in ga ni treba tako dolgo mesiti, kar nima drugega namena, ko testo z zrakom napojiti in moko z njim prav dobro pomešati. Kruh, ki je iz na novo presejane moke izpečen, je bolj rahel in v vsakem oziru boljši. Kolikor dalj časa je moka pred peko ležala, toliko potrebnejše je presejanje. Memo gredé še omenimo, da bi si gospodinje marsiktero prevaro in marsiktero jezo prihranile, ko bi moko, katero hočejo za razne pekarije porabiti, prej skozi sito presejati hotele. Testo bi bolj gotovo hodilo in težavno mesenje si prihranila, ki ima poglobitno ta namen, da se testo zraka navzame.

Miši, tiče od drevesnih semenskih posejatev pregnati.

M. Seme v trdih luščinah se pred posejanjem v posodi napolnjeni z vodo, v kateri se je minium raztopilo, namoči. Nobena tica, miš ali podgana se takega semena ne loti več. Pomoček je priprost in priporočbe vreden.

Sejmovi 24. febr. Loče, Rogatec; 25. febr. Arvež, Kozje, Laško, Videm, Slov. Bistrica; 28. febr. Šoštanj; 1. marca Planina, 3. marca Oplotnica.

Dopisi.

Iz Haloz. (Ženitve nemaničev) se letos čezmerno množijo, menda drugod tudi tako, kakor pri nas. To je velika nadloga na več strani. Koče se polnijo z deco, ki pomaga očetom in materam krasti brž ko nekaj vzraste. Če pa se kaka nesreča takim nemaničem zgodi, mora srenja skrbeti in za njimi plačevati. Zato se mi je g. dr. Radaj, slovenski kandidat mariborskega okraja, prav dopadel, ko sem bral, da je pri sv. Lenartu volilcem razlagal in povdarjal potrebo nekaj storiti zoper neomejeno ženitvanje nemaničev in srenjam pripoznati pravico takim ženitvam ugovarjati. Da je naš poslanec in kandidat g. Herman tistih misli, to že dolgo vemo in ga bomo torej zopet izvolili. Omenim še le to, da mnogo nemaničev sedaj rajši v koče sili stradat, poležavat in krast, kakor da bi pošteno pri posestnikih delali in si svoj kruh kot hlapci in dekle služili. Kmet ima torej le plačevati, delal pa bi naj sam — brez hlapcev in dekel, ker jih dobiti ne more ali vsaj nikoli preplavati.

Iz Šaleške doline. (Pogosto se ženijo) sedaj, ki še žlice in lonca ne glešajo. Bodi hlapec ali dekla, če si le nekaj krajerjev prislužita, hajd k poroki. Lehkomišljena si kupita najgoršega blaga in data pri „purgarskem“ krojaču delati; nevesta je oblečena, kakor kaka „frajlica“ v Velenju. „Frailica“ ima namreč dolgo janjko, na janjki židane obrobke in „pankele“ na vsaki strani, kakor „faffe“, da bi jo kmalu lahko veter vzdignil; na glavi zelen klobuk, za klobukom „strausovo“ perje, povrh še beli „til“ in se suče pred štacunarjem, kakor pav. Pred nekaterimi leti sem prišel iz hribov v Velenje in sem naletel na gostijo; vriskali in skakali so, da se je hiša tresla, mize v gibavale pod jedili in pijačo, in godci so godli, da so samega potu mokri bili, kakor miši, kedar skoz vodo gazijo. Povedali mi so, da je bila ženitev nekega hlapca in dekleta. Letos sem pa poizvedel, da stanujeta v nekej revnej koči z kopicco otrok v velikej siromaščini in uboštvo. Zastran volitev se tukaj čudimo, zakaj „Slov. Gosp.“ nič ne oznani, koga nam volilni odbor v Mariboru za poslanca priporočiti namerava? Odgovor uredništva. Prihodnji „Slov. Gosp.“ bo objavil volilni poziv, sestavljen od znanega zagovornika Slovencev, blagega g. Hermana, ter bo takrat imena vseh kandidatov slovenskih naznanil, med njimi za velenjski, slov. graški, mahrenberški okraj: g. Feliksa Šmid-a, grajščaka v Mahrenbergu. To pa je tako prišlo. Slovenski poslanci, med njimi g. Herman, so v Gradcu zapazili, kako se je g. Šmid večkrat za Slovence, zlasti pa za kmetске ljudi, potegnil, čeravno se je bil z tem nemškim ustavakom in liberalcem hudo zameril. Enkrat je g. Šmid odločno zahteval, naj se nemaničem ne pripušča svobodno ženitvanje na škodo srenjam, in da se naj nepotrební okrajni zastopi